

מאוצרות הפרשה

שעצרת זמן פירות האילן הוא אמר הקב"ה הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג אמר הקב"ה נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה. ולמה זה? הכל במידה כנגד מידה, כדי שתחול הברכה על אותו המין. אמר יצחק אבינו – אם הייתי רוצה לברך אותו, שיהיה גדול הדור.. הברכה הזאת לא מתאימה לעשו. בשביל לברך אותו, שיהיה גדול הדור, אני לא צריך אוכל, אני יכול לברך אותו גם בלי זה... אבל היות והברכה שאני הולך לברך אותו, היא ברכה גופנית, אז צריך לתת, כמו כביכול אצל הקב"ה – נסכו לי מים בחג, כדי שיתברכו גשמי שנה, אז אתה תביא לי מטעמים ואברך אותך במטעמים. כך מבאר רבינו בחיי, את הענין הזה של המטעמים שמבקש יצחק אבינו. (ברוך שאמר)

ותקח רבקה את בגדי עשו... ותלבש את יעקב בנה הקטן (כו, טז)
וברשי": החמודות שחמד אותן מן נמרוד. פליאה רבה תמהו הראשונים אודות מעשה לבישת בגדו של עשיו על ידי יעקב. הן מפורשות שנינו במסכת חגיגה (ח): שבגדי עם הארץ טמאי מדרס הן והפרושים אין לובשין אותן, וכיצד לבשן יעקב? שמא תאמר, יעקב הקדים ונטלן אל בור הטבילה, לטהרן במים – הרי מעשה זה ביום טוב ראשון של פסח היה, או בראש השנה לדעת חלק מהמדרשים, ובמסכת ביצה (יז) נתבאר שאסור לטבול כלים ביום טוב, וכך גם נפסק להלכה ברמב"ם (פ"ד מהל' יו"ט ה"א)? ומרנא רבי חיים יוסף דוד אזולאי ז"ע, החיד"א, מביא בספרו "חומך אנך" שרבני אשכנז מצאו פתרון לתמיהה בתיבה אחת שבתורה: בתורה נאמר "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת" מה הפירוש 'החמדת'? מביא רש"י ב' פירושים. או 'הנקיות', על פי תרגום האונקלוס: 'ונסיבת רבקה ית לבושי עשו ברה רבא דכיתא די עמה בביתא', או מלשון חמדה, שחמד את הבגדים הללו מנמרוד. ושני הפירושים יחד משלימים זה את זה – הרי בפרקי דרבי אליעזר מסופר שבגדיו של נמרוד היו משל אדם הראשון – ומהרמ"ע מפאנו מובא שאת בגדי אדם הראשון עשה לו הקב"ה מעור הלוייתן – וקו"ל (כלים פ"ז ע"ב) שעור הדג אינו מטמא – נמצא שדווקא מפני שהיו אלו החמודות מעשיו – היא גופא ערובה לכך שהם חמודות ונקיות ולא נאחו בהן מעולם שום טומאה. (ע"פ חומת ארץ ונחל קדומים, ובתוספת מספר "חלת צבי" המבשר").

ויאמר הלא אצלת לי ברכה (כו, לו) אצלת, פירש"י לשון הפרשה. ויש להבין מהיכן היה עשו היה בטוח כל כך דיצחק אבינו השאיר גם לו ברכה. וי"ל עפ"י מה דאיתא בב"ב קנ"א: במתנת שכיב מרע שצוה כל נכסיו, דאם עמד מחוליו יכול לחזור בו, אבל אם ציוה רק חלק מנכסיו ולא את כולם אינו יכול לחזור בו. והנה ליצחק היה דין שכיב מרע כפי שאמר, לא ידעתי יום מותי, וא"כ י"ל דזה מה שטען עשו כיון שאתה אומר שאינך יכול לחזור א"כ צריכים לומר שהיתה רק מתנה במקצת וע"כ דשיירת בברכתך וא"כ בהכרח הלא אצלת לי ברכה. (פנים יפות)

ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ויגד לרבקה (כו, טז)
וברשי": ברוח הקודש הוגד לה. יש להבין, וכי צריך להגיע לרוח הקודש כדי לדעת שעשו רוצה להרוג את יעקב? אלא מובא במדרש שעשו חשב אם אהרוג את יעקב בעוד אבי חי, יוליד יצחק בן תחתיו, כמו שארע עם אדם הראשון, שנוולד לו שת תחת הבל שהרגו קין, ממילא לא ארויח דבר, לכן מוטב שאמתין למיתתו של אבא, וזהו הפירוש יקרבו ימי אבל אבי ואז אהרגנו, ומחשבה זו לא היתה יכולה רבקה לדעת מעצמה והיתה מוכרחה להגיע לרוח הקודש לדעת זאת! (נר יהושע, הובא בגליון נר לשולחן שבת)

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא (כה, כא)
לכאורה צריכה היתה התורה להקדים לתאר את עובדת עקרותה של רבקה לתאור תפלתו של יצחק שבאה מחמתה, ומדוע שינתנה היא את סדר הדברים? באר רבי שלמה גאנצפריד: במסכת יבמות (ס"ד) מבואר שכל סיבת עקרותם של אבותינו היתה מפני שהתאוה הקב"ה לתפלתם. לפי"ז מובן כי הדברים אכן נכתבו כסדרם, שכן לא העקרות היתה סיבת התפילה, אלא התפילה היתה סיבת העקרות. (אפריון)

שם. מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתם של צדיקים (יבמות ס"ד).

כאן המקום לשאול האם מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתם של צדיקים לכן הם צריכים לסבול? מתריץ ה"חתם סופר", הקב"ה רוצה שהיה לעמו ישועה, לכן מביא גזירה על הצדיקים, וכשהם מתפללים, נושעים כולם. מכאן מבינים, מדוע הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, הסיבה נובעת מכך שע"י זה יגאלו הרבה אנשים מהצרות שלהן. ואכן התורה מספרת לנו, כי בזמן ששרה אמנו נפקדה, נפקדו איתה עקרות רבות. (מדשן ביתך)

הלעיטני נא מן האדם האדם הזה (ל, כה)

פירש"י עדישים אדומות ואותו היום מת אברהם שלא יראה את עשו בן בנו יוצא רעה, ובישל יעקב עדישים להברות את האבל. ויש להבין מדוע קנה יעקב אבינו את הבכורה דוקא בעדישים ולא בדבר חשוב. וי"ל דיעקב אבינו היה סמוך על שולחן אביו יצחק ולא היו לו כל נכסים או רכוש ולית ליה מגרמיה כלום, וא"כ לא היה יכול כלל לקנות את הבכורה, מיהו סעודת הבראה אסור לאבל לאכול משלו כדאיתא במו"ק (כו). אמר רב יהודה אמר רב אבל יום ראשון אסור לאכול משלו וכפי שנפסק בשו"ע יו"ד סי' שע"ח ועל כרחך הקנה יצחק ליעקב את העדישים וע"י זה אפשר היה ליעקב לקנות את הבכורה מעשו.

(תורת משה להחתם סופר, הובא בויקרא דאורייתא)

ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה בעבור תברכך נפשי בטרם אמות (כו, ד)

יצחק אבינו אומר לעשו, שבשביל לקבל את הברכה, הוא צריך לטרוח. כל אחד שקורא את זה, שואל את עצמו – מומתי בשביל לתת ברכה למישהו, צריך לאכול משהו? תארו לכם, שכל צדיק שאתם הולכים לקבל ממנו ברכה, אומר לכם – תביא לי מנה פלאפל. מה זה צריך להיות? מה על קיבה ריקה לא יוצאת ברכה?! השאלה הזאת מצאתי אותה, ברבינו בחיי, בפרשת השבוע. הוא שואל את השאלה הזאת, והוא אומר – אם כל רצונו של יצחק אבינו, כדי שתשרה עליו הנבואה, הוא רצה להיות בשמחה, אז מה זה הענין של למלאות את הבטן באוכל, כדי לברך? אני מקריא את הדברים בפנים – ומה שביקש מטעמים לשמחת הנפש, ולא ביקש כינור לנגן כמנהג הנביאים, מפני שהיה עתיד לברכו בדברים גופניים – טל השמים, ומשמני הארץ, ורוב דגן ותירוש, ועל כן רצה שתהיה סיבת השמחה, מאכל ממין הדבר שהוא רוצה לברכו בו, והינה זה דוגמת, מה שאמרו חז"ל (רי"ה ט"ז) – מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח מפני שהפסח זמן תבואה הוא אמר הקב"ה הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת מפני

אצל עם ישראל – רוחניות היא העיקר!

וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹהִים מְטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּגָן וְתִירֵשׁ (כ"ז, כ"ח)

אם נשווה בין ברכותיו של יעקב וברכותיו של עשיו, נמצא כי למעשה, אין ביניהן כל הבדל. יעקב התברך: "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ", ואילו עשיו התברך באותה ברכה עצמה – רק בסדר הפוך: "משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל!" מעתה, יש להתפלל: במה עדיפה היתה ברכתו של יעקב על פני ברכתו של עשיו?
את התשובה נבין על פי מעשה שהיה:

בעיר פיטסבורג, נולד לזוג הורים יהודים תינוק, בלידה מוקדמת. משקלו בעת הלידה היה מעט יותר מקילוגרם אחד, והרופאים לא העניקו לו סיכוי רב להישרדות. הוריו של הילד ישבו לצד עריסתו הקטנה ימים ולילות, צפו בפג הקטן שגופו הזעיר מחובר היה לאינספור צינורות ומכשירים, וציפו לנס שיתרחש. ואכן, כנגד כל הסיכויים, הפג הקטן התגבר על כל המכשולים, ושרד.

בהיותו בן ארבעה חודשים, השתחרר התינוק ממחלקת טיפול נמרץ. אולם רק בהיותו בן חמשה חודשים – התירו הרופאים לערוך לו את ברית המילה. מכאן ואילך, עוד צפויות היו לילד התמודדויות לא פשוטות, אולם מלבדן, הבהירו הרופאים, הוא עתיד להיות נמוך. נמוך מאד. כמה נמוך? איש לא ידע לצפות זאת מראש.

ואכן, זה בדיוק מה שקרה. הילד, אשר נקרא שמו בישראל – 'ישראל', היה תמיד נמוך משאר חבריו, מה שגרר לא פעם חייזי לעג שהופנו לעברו מצד חבריו, שלא ניחוננו תמיד ברגישות הראויה. ההורים, מצידם, השתדלו לחזק את ישראל שלהם ולעודד אותו, תוך שהם מזכירים לו כי רבים מגדולי ישראל היו נמוכי קומה, והדבר לא הפריע לאף אחד מהם לכבוש את הפסגות הגבוהות ביותר, הפסגות הרוחניות, כמוכן.
לסיכומו של דבר, ניתן לומר שישראל גדל כילד בריא בנפשו, והתמיכה שקיבל מהוריו – ייצבה וחזקה את אישיותו, אף שאין להתעלם מכך שהיו רגעים בהם נמיכות קומתו הסבה לו סבל רב. לא היה זה קל לשאת בשתיקה את העלבונות, ולא היה זה קל לראות כיצד האחים הקטנים ממנו – עולים עליו בגבהם.

במשך שנים, לא חסכו הוריו של ישראל כל מאמץ, בנסיון למצוא דרך בה ניתן לסייע לו ולהאיץ את צמיחתו, לגובה... הם פנו לרופאים רבים, בידרו על טיפולים חדשניים, ועקבו אחרי תרופות שונות שצצו מפעם לפעם. כך, הם התוודעו ביום מן הימים לתרופה חדשנית, הורמון גדילה, אשר קיבל את האישורים הדרושים, ולטענת מפתחיו – היה בו כדי להאיץ גדילה ולשפר את גובהם של ילדים נמוכים.
על פניו היה נראה להורים, שמדובר בפתרון המושלם עבור ישראל שלהם. אולם עד מהרה הם התוודעו לפולמוס סוער שניטש סביב התרופה החדשנית: מתנגדיה טענו בלהט, כי היא אמנם עושה את עבודתה היטב, אולם עשויות להיות לה השלכות בדמות תופעות לוואי עתידיות קשות – שאיש אינו יכול לצפות אותן מראש...

ההורים לא ידעו את נפשם. מחד, מדובר בהזדמנות לשפר פלאים את איכות חייו של ישראל שלהם, ולחסוך ממנו סבל כה רב, כאשר ברור שאת הטיפול עליו לקבל כעת, משום שבשלב מאוחר יותר – כבר לא יהא בו כדי להועיל! אולם מאידך, כיצד יוכלו לקחת על עצמם את האחריות, ולקבל החלטה שאין לשער את השלכותיה על עתידו של בנם?

בנסיון להכריע בשאלה כבדת המשקל, פנו ההורים אל רופאה, לא יהודיה, אשר נחשבה מהטובות בעולם בתחומה. לאחר שעיינה בהיסטוריה הרפואית של ישראל, והוסיפה מספר בדיקות שנערכו בהקדם – הזמינה הרופאה את ההורים לפגישה, בה עלתה לדיון בין השאר השאלה אודות השימוש בתרופה המדוברת.

"פרופסור, אבקש כי תשיבי על שאלתי, לא כרופאה – אלא כאם. האם את היית נותנת את התרופה הזו לבנך, אילו מצבו היה כמצבו של ישראל שלנו?" שאל האב בכנות, ואילו הרופאה, מצידה, שקעה בהרהורים למשך מספר רגעים, ולאחר מכן השיבה בהתרגשות ואמרה להורים: "אומר לכם את האמת... לא ניתן להשוות בין הדרך בה הייתי אני פועלת ובין הדרך בה הייתי ממליצה לכם לפעול, וזאת מסיבה פשוטה ביותר... אני, מתגוררת בפרבר יוקרתי של העיר, ובחברה בה אני מגדלת את בני – אורח החיים מבוסס כולו על חיצוניות... אילו בני היה נמצא במצבו של ישראל שלכם, בלי ספק הייתי נותנת לו את התרופה הנסיונית, שכן מה ערך לחייו אם מראהו החיצוני יהיה חריג ומגוחך?"
"אולם אתם, הלא משתייכים לעם היהודי! אתם אנשים ערכיים, המציבים בראש סולם העדיפויות את החכמה, את המידות הטובות ואת התבונה! אם תשאל אותי – הרי שזו עצתי: בנך ילד מוצלח, נבון וחרף, והוא גם מתמודד היטב עם מצבו. בנסיבות אלו, אני, במקומך, לא הייתי נותנת לו את התרופה!" סיימה הרופאה הגויה.

ומכאן, תשובה לשאלתנו:

אצל הגויים - עיקר הדגש ניתן על החיצוניות והחומריות, בעוד אצל היהודים – הדגש הינו דוקא על הפנימיות והרוחניות, כאשר החיצוניות והחומריות נמצאות במקום נמוך הרבה יותר בסולם העדיפויות...

משום כך, ברכתו של עשיו הרשע היתה בראש ובראשונה: "משמני הארץ יהיה מושבך" – כלומר: ברכה ארצית, ורק לאחר מכן הוא זכה בברכה נוספת, טפלה לה: "מטל השמים" – כלומר: ברכה על הרוחניות...

אצל יעקב לעומת זאת, התמונה הפוכה לחלוטין: בראש ובראשונה הוא התברך בברכת "ויתן לך אלוקים מטל השמים", כלומר: ברכה על העניינים השמימיים והרוחניים, ורק לאחר מכן – נוספה לו ברכה על הארציות: "ומשמני הארץ"...

(ללמדך מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

קיצור התפילה משום 'טירחא דציבורא'

שאלה: בגלל המצב מתפללים במנין מצומצם, ולפעמים ממתנינים זמן רב לחזרת הש"ץ עד שיהיו עשרה שסיימו, האם יש להתפלל קצת יותר מהר כדי לא לעכב את הציבור? תשובה: תפילת שמו"ע בשבת קצרה משום 'טירחא דציבורא', ואין הכוונה שזו 'קולא בתפילה', אלא שזו חומרא ב'טירחא דציבורא', שאפילו תפילה צריך לקצר כדי למנוע את טרחת הציבור, ולכן בכל מקום שיש טירחא דציבורא יש למהר קצת שלא לעכב את הציבור. (הגר"ז שפירא זצ"ל בשם ה"חזון איש" זצ"ל, הובא בעלון מים חיים)

חידה שבועית

מי נעייצר אותי לא פניתי את צעמי לא פניתי, מי יפיק אותי לא יודע מה אני באמת, ומי שיוצא לא רוצה אותי כלל. מה אני?

תשובה לחידה פר"ש: חת. ב. תשובה לחידה: סכ"ם. שם הזוכה: שימי שטמפפר ני"י

מזל טוב

מרבז העיר: משפחת יעקובזון לבר מצוה משפחת שרייבר לבר מצוה משפחת דיין לבר מצוה משפחת ליניק לבר מצוה
משפחת ברודמן להולדת הבת משפחת דניאל להולדת הבת משפחת ברודמן להולדת הבת
בני הדר: משפחת הנפלינג לנשואי הבת משפחת אקרמן לאירוסיו הבת משפחת קורנווט לאירוסיו הבת משפחת אריאל כהן לבר מצוה משפחת הולצר לבר מצוה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com